

Verwerking van spoorballast

Naar aanleiding van vragen uit de praktijk over de status en verwerking van spoorballast, is in de werkgroep Grond & Bagger, de werkgroep Bouwstoffen en het Implementatieteam Besluit bodemkwaliteit gesproken over dit onderwerp.

Status

- Bij het horren van het ballastbedmateriaal waarbij on-site de grove fractie gescheiden wordt van de fijne fractie, wordt het terugbrengen van de grove fractie gezien als het tijdelijk verplaatsen of uit een werk wegnemen van een bouwstof.
- De na het horren naar een verwerker afgevoerde spoorballast betreft een afvalstof en kan afhankelijk van de fractiegrootteverdeling en milieuhygiënische kwaliteit van het materiaal als grond, bouwstof of geen van beiden (mengverhouding tussen 20% en 80%) worden beschouwd. In de regel zal het gehorde materiaal een mengverhouding grond/bouwstof hebben tussen de 20 en 80 % en dus niet toepasbaar zijn zonder verdere scheiding in deelstromen.
- De na reiniging afgescheiden fijne fractie zand alsmede het na reiniging vrijgekomen te storten residu (veelal kleiner dan 63 µm) betreft grond. Dit betekent dat ze onder het Besluit bodemkwaliteit ook als grond onderzocht en getoetst moeten worden. Dit wordt voor de zandfractie en het residu bevestigd in een uitspraak van de Raad van State¹.
- Na reiniging vrijkomende fracties steenslag (> 2 mm) voldoen aan de definitie van bouwstof. Ook de fractie 2 – 63 mm beschouwt de werkgroep als een bouwstof. De reden hiervoor is dat het hier gaat om steenslag. Dit in tegenstelling tot grind dat binnen de fractie 2 – 63 mm wel onder de definitie van grond valt.

Het Besluit bodemkwaliteit hanteert voor grond de volgende definities (artikel 1):
"Grond is vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, met uitzondering van baggerspecie." Het Besluit bodemkwaliteit stelt in artikel 34 dat aanvullend op de definitie dat een partij grond (en baggerspecie) maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal mag bevatten. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om bijmengingen van bodemvreemd materiaal in grond of baggerspecie nadat het materiaal is afgegraven.

Bewerken van spoorballast en toepassingsgebied kwalibo (BRL 7500)

- Het on-site voorzeven van de spoorballast (horren) is niet gericht op milieuhygiënische kwaliteitsverbetering en valt daarmee ook niet onder het toepassingsgebied van de BRL 7500 en protocol 7510.
- Zowel het droog als het nat zeven van het (na het horren vrijgekomen) spoorballast valt onder het toepassingsgebied van de BRL 7500.
- In hoeverre het droog zeven van de ballast (afschieden van fracties op basis van de korrelgrootte) wel of niet verplicht onder de erkenningsplicht valt, is gekoppeld aan de kwaliteit van het ingangsmateriaal. Voldoet het inkomende materiaal al aan het Besluit bodemkwaliteit, dan geldt voor het droog zeven geen erkenningsplicht. Er is immers geen sprake van een

¹ LJN: BQ5922, Raad van State , 201005294/1/M1

milieuhygiënische kwaliteitsverbetering. Dit geldt overigens ook voor een volgende (natte) reinigungsstap.

- Volgens de werkgroepen en het Implementatieteam is het gewenst dat (los van de kwaliteit van het ingangsproduct) de beide reinigungsstappen van de spoorballast door BRL 7500 erkende bedrijven worden uitgevoerd. De werkgroepen vinden het gewenst dat een dergelijke eis ook standaard door de ontdoener wordt opgenomen in contracten met aannemers en verwerkers.

Minimum verwerkingstandaard

De werkgroepen en Implementatieteam constateren dat het huidige proces van reiniging van de spoorballast afwijkt van de reguliere grondreiniging. De werkgroepen en Implementatieteam hebben dan ook geadviseerd om in het sectorplan van het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP) een minimum verwerkingsstandaard op te nemen voor de verwerking van spoorballast met als doel dat zoveel mogelijk terugwinning van de steenslag zal plaatsvinden. Hiermee wordt voorkomen dat in het ballastzand de betere kwaliteit van de steenslag (2-8 mm) de slechte kwaliteit van de fijne fractie ($< 63 \mu\text{m}$) wegmiddelt, waardoor deze stroom afgezet kan worden als grond onder het Bbk. Het ministerie van I&M wil verkennen of aanpassing van het sectorplan mogelijk is. De werkgroepen en het Implementatieteam hopen dat de ontdoener vooruitlopend op een eventuele aanpassing van het sectorplan reeds contractueel de minimum verwerkingsstandaard wil afdwingen bij de verwerkers.

Uitkeuring gereinigd ballastzand onder BRL9335-1 of BRL9335-2

Er bestaat discussie of na reiniging vrijgekomen zandfractie onder protocol 9335-1 (keuring per partij) of 9335-2 (keuring volgens k-waarde-systematiek) van de BRL 9335 uitgekeurd moet worden. In de huidige reinigungspraktijk komt al na een droge zeefstap al een zandfractie vrij. Hoewel het volgens de BRL 7500 toegestaan is om een dergelijke stroom in te keuren onder protocol 9335-2, vindt een deel van de werkgroep het niet wenselijk dat een dergelijke stroom via protocol 9335-2 ingekeurd wordt. Het droog zeven valt weliswaar onder de BRL 7500, maar de kwaliteit van het gereinigde materiaal kan sterk verschillen doordat de herkomst van het materiaal verschillend is (verschillende kwaliteit op een emplacement en in het buitengebied). Overigens waarborgt de systematiek van k-waarden dat in geval van heterogeniteit toch teruggevallen wordt op keuring per partij. Conclusie is dat ongeacht of de keuring plaatsvindt onder protocol 9335-1 of 9335-2, het in de praktijk zo zal zijn dat de keuringsinspanning identiek zal zijn. Bij stromen die na natte reiniging vrijkomen (gewassen zand) is de kwaliteit constanter en kan wel de 9335-2 gehanteerd worden.

Schematisch overzicht verwerking spoorballast

